Týden

38 / 2026

Obsah

Opera Svatý Václav
Film Dámy mají přednost
Aktuálně se nic neděje
Echinacea
Svatý Kryštof
Téma: Svatý Václav

Opera Svatý Václav

17. září 2026 (kultura)

V dnešní kulturní rubrice vás pozvu na operu. Po osmé hodině si budeme povídat o svatém Václavovi a navíc se blíží jeho svátek, a tak mě napadlo zmínit, že právě na 28. září se v Hluboké nad Vltavou chystá první repríza opery Svatý Václav od Jaroslava Krčka. A protože jsem se 29. dubna zúčastnil premiéry, tak ji můžu vřele doporučit.

Jedná se o koncertní provedení, tedy není to inscenované s dějem a kulisami. Ale přesto je to velmi zajímavé dílo, které nastudoval dirigent David Švec s operou Jihočeského divadla. A zazpívají i velmi zajímaví sólisté.

Jaroslav Krček se narodil v roce 1939. Je autorem rozsáhlých skladeb symfonických, komorních i vokálních, ale také se věnoval folklorní hudbě. V roce 1975 založil také soubor Musica Bohemica.

Koncertní provedení opery Svatý Václav se koná 28. září od 19:30 v Zámecké

jízdárně Alšovy jihočeské galerie v Hluboké nad Vltavou, tedy přímo v prostorách zámku. Tedy doporučuju všem si o státním svátku udělat výlet na Hlubokou a projet se třeba i ze záchytného parkoviště malým elektrickým vláčkem na kopec k zámku. Ale on to není zas tak velký kopec, aby nešel vyjít pěšky, pokud bude hezké počasí. Ale samotná opera určitě stojí za to.

Film Dámy mají přednost

17. září 2026 (kultura)

V dnešním filmovém okénku zmíním komedii z celkem běžné americké netflixové produkce z letošního roku s názvem „Dámy mají přednost“ od režisérky They Sharrock.

Tato komedie není příliš dobře hodnocená, ale přesto mě zaujala. Hlavní role ztvárňují Sacha Baron Cohen a Rosamund Pike.

Komedie nepatří k drsným Cohenovým klasikám, jako je Borát, Diktátor nebo Grimsby, což jsou všechno filmové a komediální skvosty, i když pro milovníky drsnějšího humoru.

Film Dámy mají přednost je spíše klasická americká komedie a zápletka stojí na tom, že postava, kterou hraje Sacha Baron Cohen, je arogantní mačistický blb, který se po úraze probere ve světě, ve kterém vládnou ženy. Tedy najdeme tam spoustu vtípků na mužské a ženské role. A přitom to není humor poplatný době, která se snaží role muže a ženy ve společnosti anihilovat. Je to komedie, která nastavuje vtipná zrcadla mužsko-ženským stereotypům a která by mohla být úplně klidně natočena v roce 2000, kdy přišla do kin komedie Po čem ženy touží s Melem Gibsonem, která má podobné téma. Tedy nemusíme se bát nějaké woke propagandy.

A Sacha Baron Cohen i Rosamund Pike zvládli své role velmi hezky, tedy doporučuji si tento film pustit při nějakém podzimním deštivém odpoledni.

Aktuálně se nic neděje

17. září 2026 (společnost)

S blížícími volbami mi přijde, že se aktuálně neděje nic, co by stálo za pozornost.

Tedy dnes jsem zahlédl celkem vtipnou novinku. Lejnová ve svém projevu zmínila, že by chtěla do Evropské unie přijmout Kanadu. Tedy celkem zajímavý kanadský žert, i když Lejnová to pravděpodobně mínila vážně. Ale není to vlastně překvapivé, protože Evropská unie dělá jeden zoufalý krok za druhým.

Ale jinak se toho opravdu moc neděje, což je vlastně dobře. Voleb je tak jako tak dobré se účastnit, protože alespoň trochu můžeme házet písek do globálního soukolí, ale není už dobré si myslet, že tím můžeme něco zásadního ovlivnit. Volební systém je stejně vyladěn tak, aby se nic důležitého nemohlo změnit. Tedy sice je dobré se voleb účastnit, ale rozhodně není dobré se volbám věnovat tak, jako by to byl středobod ovlivňování dění v našem státě. Ve skutečnosti je to ovlivnění srovnatelné se zrnkem písku na hodně velkém pískovišti.

Ale to neznamená, že společensko-politickou situaci nemůžeme ovlivnit. Můžeme. Ale jinak, než nám tvrdí zastánci naší parlamentní demokracie, která ve skutečnosti žádnou demokracií není. Skutečné společenské procesy se dějí mimo systém politických stran. Jen jsme si na to odvykli a začali jsme věřit, že systém politických stran je jediný způsob, jak ovlivnit dění. A tento systém nám také předhazuje různá jepičí témata, aby měl lid nějakou zábavu.

A tak je vlastně celkem zajímavé, že se teď nic zásadního neděje. Můžeme alespoň přemýšlet nad tím, proč jsme si tak zvykli na pocit bezvýchodnosti našeho politického systému, který je řízen odněkud zvenčí. Pokud budou jednotliví lidé prohlížet a mluvit o tom k lidem kolem sebe, tak se postupně může celá společnost probrat z této letargie. Ale k tomu je současně potřeba i probouzet naši duchovnost, protože bez toho bychom nenašli správný a společný směr. Pokud by totiž tito lidé hledali jen své vlastní zájmy, tak se nedostaneme vůbec nikam.

Ale protože jsme národem Svatého Václava, tak máme ve své krvi velmi silný duchovní potenciál. Je jen důležité ho najít a rozvíjet.

Echinacea

17. září 2026 (zdraví)

V našem dnešním přírodně-léčivém okénku dnes opět zmíním jednu z dalších zázračných kytiček, které jsou i velmi hezké jako okrasné květiny a často je můžeme potkat na předzahrádkách. Jedná se o Třapatku nachovou, tedy latinsky Echinacea purpurea. Patří k čeledi hvězdnicovitých, tedy květ trochu připomíná kopretinu, ale je velký a fialový.

Mluvím o Třapatce schválně právě teď na podzim, protože je to velmi silný prostředek pro podporu imunity, což se může hodit při podzimním nachlazení.

Nejlepší je používat tinkturu z kořenů, ale účinkuje i tinktura z kvetoucí natě a květů. Ta se připravuje, když je květ v plné síle, tedy od června do srpna, kořen se zpracovává naopak na podzim, tedy v říjnu a listopadu. Ale pokud Třapatku na zahrádce nemáte, tak stačí koupit tinkturu v nějakém obchodě s bylinkami a na jaře můžete zasít semínka a příští rok si již zpracovat vaši vlastní tinkturu.

Echinaceová tinktura se používá jako imunitní posilovač, tedy nejlepší je ji užít v momentě, kdy má člověk pocit, že na něj nějaká infekce leze. Tedy třeba po nějakém prochladnutí a tak podobně. Pokud by se nějaká akutní nemoc již rozvinula a člověk měl třeba už teplotu, tak už echinacea moc nepomáhá. Ale v počátečním stádiu je to velmi dobrá prevence před rozvinutím choroby. A tak je dobré mít echinaceovou tinkturu nachystanou doma pro rychlé akutní použití.

No, když na jaře zasejete semínka, tak se přes léto můžete i těšit z nádherných fialových květů třapatky nachové. A je to trvalka, která bez problému přezimuje. A tak stačí vybrat jen vhodné místo, kde bude třapatka každý rok kvést.

Svatý Kryštof

17. září 2026 (duchovní)

Na chvíli se chci zastavit u svatého Kryštofa, který má svátek zítra 18. září. Skutečný předobraz Kryštofa je v podstatě téměř neznámý. To, co je o něm tradováno, je hlavně legenda o tom, že to byl člověk obrovité postavy, který se dal do služeb ďábla a pak zjistil, že se ďábel bojí kříže, a tak se chtěl dát do služeb Krista. A aby sloužil Kristu, tak přenášel poutníky přes rozvodněnou řeku a při tom také přenášel dítě, které postupně těžklo, a to byl sám Kristus. Nakonec Kristus obra pokřtil a dal mu jméno Christophorus, což v řečtině znamená *Ten, kdo nosí Krista*.

Je to v rámci křesťanských svatých celkem unikátní postava, která je spíš z říše pohádek než z masa a kostí. A u svatých jsou kosti zrovna velmi důležité. Ale přesto byl Kryštof zřejmě normální křesťanský mučedník, který zemřel na přelomu třetího a čtvrtého století a téměř nic o něm nevíme.

Ale přesto víme, co je jeho oborem nebo oblastí působení. Kryštof je patronem

cestovatelů včetně řidičů, tedy velmi praktický pomocník. A to cestovatelů po souši, vodě nebo i vzduchu a například i po horských cestách.

Tedy pokud se vy nebo vaši blízcí vydáváte na nějakou náročnou cestu po světě a nebo i na nebezpečnou horskou túru, vzpomeňte si na svatého Kryštofa a požádejte ho, ať se nestane žádná nehoda. Určitě vaši modlitbu vyslyší.

Svatý Václav

17. září 2026 (duchovní)

Minule jsme mluvili o zednářské čelence na lebce svatého Václava a na samotného Václava už nám nezbyl příliš čas. A protože se blíží jeho svátek a navíc mám k němu celkem blízko, protože to je přinejmenším můj jmenovec, tak si o něm dnes povíme trochu víc. A také si zodpovíme otázku, proč je svatý Václav pro naši zemi vůbec tak důležitý? A proč byl tedy vlastně také trnem v oku právě zednářům? Dějepis píšou vítězové, a tak je popis Václavova života i odkazu velmi výrazně posunutý, a tak je potřeba jít přímo ke kořenům, abychom zjistili, jak to tou dobou vlastně bylo.

Začneme od prostředka a podíváme se k jeho hrobu. Svatý Václav je pohřben pod svatováclavskou kaplí, kterou nechal postavit Karel IV. Ale to neznamená, že Karel nechal postavit ve Svatém Vítu svatováclavskou kapli a do ní přemístil ostatky svatého Václava. Hrob svatého Václava je na svém místě už téměř 1100 let. 3 roky po zavraždění svatého Václava nechal Boleslav přenést 4. března jeho ostatky do Prahy a uložil je do jižní apsidy rotundy sv. Víta na Hradě, kterou sám Václav nechal postavit. A tento den je uznáván jako den jeho svatořečení.

Později byla rotunda přestavěna na baziliku a hrob zůstal na původním místě. A když Karel IV. plánoval výstavbu katedrály svatého Víta, tak právě nad hrobem

svatého Václava nechal postavit svatováclavskou kapli a k ní nechal v podstatě přilepit zbytek katedrály svatého Víta. I když je kaple svatého Václava umístěna na boku katedrály, tak je vlastně jejím středobodem. Kapli mimochodem zbudoval Petr Parléř, který sám také zhotovil sochu svatého Václava, která je nad jejím oltářem. Petr Parléř je vůbec zajímavá postava, protože kromě Svatého Víta postavil i Karlův most a Mariánskou kapli staroměstské radnice. Tedy tři z nejdůležitějších pražských míst.

Ale zpět k Václavovi. Rotundu svatého Víta nechal postavit Václav, aby sem umístil ostatky svatého Víta, které dostal od východofranckého krále Jindřicha. Východofrancká říše je v podstatě předchůdkyně současného Německa. Na Hradě byl tou dobou již důležitější kostel – bazilika svatého Jiří, kde byli pohřbíváni přemyslovští vládci. Ale již krátce po Václavově smrti svatý Vít postupně nabýval na významu a necelých 50 let po jeho pohřbu se stává nejdůležitějším pražským kostelem a tím je až dodnes.

Mluvím o tom tak podrobně proto, že je důležité si uvědomit, že svatý Václav se stal již v 10. století středobodem českého duchovního dění. Neobjevil ho až třeba Karel IV. Na svatém Václavovi téměř 11 století stojí centrum duchovnosti českého národa.

Kníže Václav byl vysoce duchovní člověk. O tom mluví již nejstarší staroslověnská legenda a zajímavým způsobem to nezávisle popisuje Widukind: „O něm (tedy o Václavovi) se vyprávějí nějaké podivuhodné věci, ale protože jim nevěříme, považujeme za správné pomlčet o nich.“

Na Václava měla velký vliv babička Ludmila, která nejen přijala křest a Palladium země české od Metoděje, ale byla i jeho nadšenou duchovní následovnicí. Ludmila tak navazovala na východní byzantské křesťanství a předala to dál vnukovi Václavovi. A právě východní byzantské křesťanství bylo proti mocenskému pojetí křesťanství východofrancké říše ohniskem sváru na našem území. Rostislav pozval na Moravu Cyrila a Metoděje právě proto, aby se nemusel podřídit mocenské církevní struktuře východofranské říše.

Rostislavův synovec Svatopluk Rostislava zradil a vydal ho Frankům. A vyhnal

také z Moravy Metodějovy následovníky. Svatopluk, který je jinak znám právě svými pruty, vypudil z Moravy duchovní odkaz východního křesťanství a podřídil se Frankům.

Ludmila s Václavem však Metodějův odkaz nesli dál. Východofrancký král Jindřich I. Ptáčník přitáhl s velkým vojskem k Praze a vojenskou silou donutil Čechy k placení tributu, tedy v podstatě jakéhosi pravidelného výpalného. Jenže Čechy byly vždy ochranná hráz slovanského světa před Germány a tou dobou jsme se jim vojensky nemohli rovnat. Tribut tak byl jediná možnost, jak si zachovat suverenitu a nepodlehnout i církevnímu diktátu západofrancké říše. S Němci bylo po tisíciletí důležité vyjednávat a současně se od nich nenechat převálcovat.

Tedy konflikt s Václavem nemohl být tak, jak je to interpretováno, odmítnout platit tribut, abychom získali větší suverenitu. Konflikt byl výhradně snaha o větší podřízenost Němcům a začlenění našeho území do německých struktur přesně tak, jak to udělal Svatopluk. Tedy hra, která se odehrává na našem území už více než tisíc let a odehrává se i v této době brněnským sjezdem Landsmanšaftu a odvezením Korunovačního kříže Petrem Pavlem do Drážďan.

Václavovi se podařilo tuto jemnou rovnováhu udržet a navíc byl Jindřichem skutečně respektován. Dostal od něj darem významný ostatek svatého Víta, pro který zbudoval svatovítskou rotundu. To byl velmi důležitý akt duchovní samostatnosti Čech. Svatý Václav posílil naši duchovní autonomii, což bylo trnem v oku těm, kteří se snažili naše území začlenit do mocenských struktur západní církve. Václav se ve své podstatě stal jakýmsi neformálním biskupem českých zemí, tedy jakousi přirozenou hlavou české duchovnosti, která nikomu nepodléhala. A odplata na sebe nenechala dlouho čekat.

To, že Václava skutečně zabil jeho bratr Boleslav, známe z legend, ale žádný důkaz o tom ve skutečnosti neexistuje. A jak už jsme říkali, dějepis píšou vítězové a Čechy se postupem času dostaly pod vliv struktur západního křesťanství. To, že se Václav snažil o nezávislost vůči západní církvi, se mohlo časem v legendách upravit. Navíc některé archeologické nálezy naznačují, že

se tou dobou jednalo o větší ozbrojený puč než pouze o vraždu jednoho člověka. Sám Boleslav však pokračoval ve Václavově politice a navíc položil základ svatováclavské úcty, protože převezl jeho ostatky do svatého Víta a tím ho vlastně nechal prohlásit za svatého.

Ale podstatné je to, že Václav je duchovním zakladatelem autonomie české duchovnosti a nepodřízenosti západu. Není to pouze nezávislost politická, ale skutečná duchovní. Václav se i za svého života a i po své smrti stal hlavou české duchovní nezávislosti a podřízenosti výhradně nejvyššímu duchovnímu světlu, tedy Kristu a Marii.

Jedna z nejdůležitějších věcí spojená s jeho životem je Palladium země české. Je to zlatý obrázek Panny Marie, který dostal od Ludmily a nosil ho stále u sebe. Současná podoba je sice modernější než z 10. století, ale je prokázáno, že zlato té době odpovídá. Tedy pravděpodobně bylo původní palladium jen tehdejšími klenotníky upraveno. Ale tak jako tak Panna Maria je od Václavovy doby tou nejvyšší ochránkyní české duchovnosti a i duchovní nezávislosti.

To vše bylo důvodem k tomu, že Karel VI., který chtěl znovu obnovit nezávislost českých zemí na západních strukturách, se opřel o svatého Václava. A také k tomu, že český národ se během národního obrození v 19. století obrátil ke svatému Václavu. A to je také důvod, proč jsou Václav i Marie největšími nepříteli zednářů. Zednářství je totiž o podřízenosti svým vlastním strukturám, pro které je skutečná duchovnost tou nejvyšší překážkou. A proto se zednáři během 1. republiky tak snažili pošlapávat úctu k Marii i k Václavovi.

Za první republiky iniciovali stržení mariánského sloupu a na lebku svatého Václava nainstalovali americkou zednářskou čelenku. A například během výstavy svatovítského pokladu ve Veletržním paláci kurátor Jiří Fajt nainstaloval hned vedle relikviáře svatého Václava s ostatkem z jeho paže starou plechovku od barev s jakousi zvířecí kostí. Je tak celkem zřejmé, v čích službách Jiří Fajt je, i když je klidně možné, že to vše nedělá z přesvědčení, ale pouze za peníze. Je jen otázka, co z toho je odpornější.

Zednářskou čelenku je důležité z lebky svatého Václava odstranit. Ale

neznamená to, že tou čelenkou je síla Václava oslabena. I když je symbolika té čelenky hrozná, světlo svatého Václava pokořené není. Záleží jen na každém člověku, jak ho dokáže vnímat, a pokud ho bude vnímat dostatečný počet lidí, pak se český národ opět znovu probudí do své síly a duchovnosti.